

Centrum Gregoriaans

Nieuwsbrief

JAARGANG 1, NR 3

VU: MYRIAM VAN DEN HAUTEN, MORTSELSEVELDENLAAN 8, B-2640 MORTSEL

LENTENUMMER

Redactioneel

Dag lezer,

Al is de maand januari voorbij en worden de eerste voortekens van de lente zichtbaar, toch willen wij u allen voor de rest van het jaar nog vele heerlijke en hartverwarmende dagen toewensen, boordevol gregoriaanse gezangen.

Met de cursus in Drogen, het festival van Watou in het vooruitzicht en allerlei activiteiten om ons in het gregoriaans te verdiepen, zal dit zeker en vast lukken.

Foto Bart Guns

De cursus in Drogen loopt intussen zeer goed. Dankzij jullie zijn we voor het cursusjaar 1999-2000 in totaal met 75 cursisten. 13 in jaar 1A, 15 in jaar 1B, 12 in jaar 2, 17 in jaar 3 en 18 in de zangsessies voor afgestudeerden.

Van onze kant beloven wij er ook het beste van te zullen maken. Zo hebben wij het aanbod van de oude gregoriaanse boeken kunnen uitbreiden tot een 700-tal exemplaren. Noteer nu al dat er op de laatste cursusdag (25 maart 2000) in Drogen een verkoop zal zijn waar ieder wel iets van zijn gading zal kunnen vinden.

Nog dit : Wim Van Gerven heeft beloofd om de laatste 2 zangsessies op 18 maart en op 25 maart 2000 te komen verzorgen. En Fred Sneyderberg komt één van de volgende cursusdagen op bezoek. Beide heren, en uiteraard ook jullie allemaal, zullen wij graag terugzien. De koffie zal klaarstaan !

De redactie

Myriam Van den Hauten (nieuwsbrief.gregoriaans@advalvas.be)
Willy Schuyesmans (Willy.Schuyesmans@village.uunet.be)

Verenigingsleven

Wim Van Gerven uitgebreid gevierd

Wim Van Gerven is een bescheiden man. Té bescheiden. Vieringen zijn aan hem niet besteed, niet omwille van de viering, maar omdat hij van zichzelf vindt dat hij geen drukte verdient. De Amsterdamse Casparstichting, die ondermeer het koor van Wim patroneert en zijn jarenlange inzet voor het Gregoriaans wou vieren, werkte dus een scenario uit waarbij Wim als het ware *ontvoerd* werd tijdens... de Vespers. Zij profiteerden van het 5-jarig bestaan van hun nieuwe koor om zogezegd dit prille lustrum te vieren met door Wim geleide vespers, maar hun bedoelingen lagen dus verder. De uitnodigingen werden de wereld ingestuurd met de vraag om alles toch héél discreet te houden en vooral Wim in het ongewisse te laten.

Een liber amicorum

Frans Mariman en ikzelf pleegden een tekstje in het *liber amicorum* (*) dat - ook al in het grootste geheim - bij die gelegenheid werd opgesteld. Frans natuurlijk in het Latijn, waarbij hij toch enkele professoren raadpleegde om woorden als *frietkot*, *alpin* en *sjaal* vertaald te krijgen. Voor wie Wim niet kent: telkens als Wim in Drogen aankwam, ging hij steevast *stante pede* frieten eten aan het frietkot op het dorpsplein. Wie dan op zoek was naar Wim kon voor inlichtingen steeds terecht in dat frietkot met de bewoordingen: "*Is den Hollander met zijnen alpin en lange sjaal al langs geweest ?*".

In mijn eigen stukje ging het eerder over de weldoende invloed die van deze rustige persoonlijkheid uitging op de cursisten. Wat een inzet van die hoogbegaafde nu toch al zeventigjarige man om telkens een urenlange treinreis vanuit Amsterdam te ondernemen om aan simpele cursistjes al u en ik zijn beste Gregoriaans te komen uitleggen en vooral uitzingen.

Afijn, de viering... euh de vespers vonden plaats op 18 december '99 in de Obrechtkerk van Amsterdam. Samen met Frans Mariman en Ronny Plovie maakten we er een daguitstap van. Vroeg uit de veren om rond 10 u stipt uit Antwerpen te vertrekken. Op de noen hadden we afspraak met Fred Schneyderberg in het Amsterdamse Centraal station. We zouden wat eten en de rest van onze uitstap verantwoorden met wat cultuur. Wat denk je: we hadden zoveel te vertellen en Gregoriaanse discussies te voeren, dat we maar net op tijd de vespers haalden.

Wij gedenken

De heer **Lieven De Graef** uit Wachtebeke die vorig cursusjaar in jaar 2 zat en zich al voor jaar 3 had ingeschreven, is onverwacht tijdens de voorbije zomermaand augustus overleden. Aan zijn echtgenote en kinderen bieden wij ons christelijk medeleven aan in deze voor hen moeilijke tijd. Wij zullen ons Lieven herinneren als een aangenaam, rustig en zeer geïnteresseerd cursist.

De dicht-bij-de-deur-bank.

Een klein detail verraadde het opzet

Onder gebarsten klokgelui betraden we deze neokerk. Achteraan stonden de receptietafeltjes al klaar. We schoven aan in de banken voor *lange* vespers, prachtig gezongen en spiritueel doorvoeld. Vooral de psalmodie trof me. Konden we dat maar aanleren in Drongen. Vijf *lange* psalmen, we kregen er bijna (opnieuw) honger van. Na de slotantifoon werd Wim ter plekke verrast met toespraken en geschenken en werd een Hollandse receptie gehouden. Kaas en worst ontbraken dus niet. En iedereen wou weten of Wim werkelijk niets gemerkt had? "Toch wel", antwoordde hij, "toen ik onze voorzitter met hemd en stropdas zag dacht ik, jeetje daar heb je het. En toen ik daarna een baard zag die op Ronny Plovie geleek, wist ik het."

Zij dachten ons Wim af te pakken

's Avonds werden we vriendelijk mee uitgenodigd aan de feestdins met Wim en het bestuur. En wat bleek..., we werden bij een sjieke Italiaan verwacht voor een prachtig gedekte tafel, en ook spijs en drank waren van de bovenste plank! In een korte bedankingsrede konden we uitgebreid Wim en ook Fred loven voor hun onmisbare inzet in Drongen, inzet die ons Centrum gemaakt heeft wat het nu is, en konden we even gniffelen. Want het redactieteam van het *Liber amicorum* had het aangedurfd om - ongevraagd - achteraan onze tekst boutweg te vermelden: *Wim Van Gerven is inmiddels met zijn werkzaamheden te Drongen gestopt*. Dan kenden ze ons, en vooral Frans Mariman niet! Frans had van de receptie geprofi-

teerd om Wim te lijmen, wat natuurlijk lukte, want Wim is al een halve Vlaming geworden sinds hij hier les geeft en frieten eet. Hoe fier waren we dus aan de voltallige vergadering te kunnen meedelen dat we wél hun ongevraagde aanslag op onze teksten zouden vergeven, maar dat ze er niet zouden in slagen om ons onze Wim Van Gerven af te pakken! Voldaan, tevreden en gelukkig met deze fijne en laat uitgelopenontvangst *vlogen* we naar huis. Het was een dag van Gregoriaanse vriendschap geweest en Wim was gevierd zoals het hoort: met een flinke delegatie Belgen.

Wim Criel

(*) In het *Liber* staan o.a. twee interessante artikelen:

FRED SCHNEYDERBERG, *De twaalf tonen van het octaaf in de Micrologus* (van Guido van Arezzo), levert een belangrijke musicologische bijdrage (18 blz.) over het herkennen van Gallicaanse gezangen aan de hand van de tonale structuur en inhoud van het repertoire.

ALFONS KURRIS heeft het er over *Dramatische momenten in het Gregoriaans: Klaagzang van David bij de dood van Absalom*, op basis van een vergelijking van het neumengebruik in diverse handschriften.

Een uitgebreide bespreking van de teksten in het *Liber amicorum* voor Wim van Gerven lees je op Gregoriaanse website. Het rechtstreekse adres is:

<http://gallery.uunet.be/Willy.Schuyesmans/gregoriaans/vangerven.htm>

Het boek kan besteld worden aan fl. 15 + verzendkosten bij Stichting Caspar Amsterdam, Orteliusstraat 356-II, NL-1056 PV Amsterdam. Tel. +31.20.412.23.76, +31.20.625.62.79 of +31.294.419.754. E-mail: gregoriaans@netscape.net. Of on-line op hun website:

<http://people.a2000.nl/amijzils/sca99.html>

Verenigingsleven

Verona, 26-30 mei '99

Het congres van de AISCGre

Het was een wat impulsieve actie van mij om naar het 6^e congres van de AISCGre (*) te gaan. De eerste informatie over dit congres vond ik in het Nederlandse *Tijdschrift voor Gregoriaans*. Na enkele telefonische contacten met de organisator Alberto Turco schreef ik mij in voor het congres doch ik bleef met twijfels over wat een amateur, ondanks de goede opleiding in Drongen, te zoeken heeft bij de specialisten van de Gregoriaanse muziek.

De reis ging via Milaan naar Verona, waar ik, samen met andere congressisten, aan het station opgewacht werd. Door werkzaamheden in het kader van het jubeljaar 2000 waren er werken in het congrescentrum zodat de noordelijke landen met Duitsland, Nederland en België een prachtig gelegen hotel enkele km buiten Verona als logement kregen terwijl de zuidelijke landen met Italië en Frankrijk in het congrescentrum verbleven. Dagelijks werden we 's morgens en 's namiddags vanuit ons hotel naar het congrescentrum gebracht, waarbij de maaltijden in het hotel werden genomen.

Iets minder dan honderd specialisten en amateurs waren samengekomen om te luisteren naar lezingen omtrent het *Graduale Romanum* en natuurlijk om zelf enkele gerestaureerde melodieën te zingen. Diverse nationaliteiten waren aanwezig namelijk Italië (waaronder Turco en Albarosa), Duitsland (Fischer, Göschl, Rumphorst), Oostenrijk, Zwitserland, Nederland (met o.m. Alfons Kurris), Frankrijk (Fr. D. Saulnier), Spanje, Portugal, Japan, USA, Slovenië en Denemarken.

De lezingen waren (in volgorde van presentatie) van Daniel Saulnier (Solesmes), Felice Rainoldi, Alberto Turco (Verona), Karlheinz Schlager, Rupert Fischer, Berchmans Göschl, Nina Albarosa, Stephan Zippe en Alexander Schweitzer. De meeste lezingen waren in het Duits en het Italiaans, terwijl er, ietwat geïmproviseerd, een simultaanvertaling was tussen het Duits en het Italiaans. Enkele lezingen waren bijzonder interessant en, los van het taalprobleem, redelijk goed te volgen. Voor een inhoudelijke bespreking van de congres thema's verwijs ik naar artikelen in *Beiträge zur Gregorianik* en de *Etudes Grégoriennes XXVII*.

De eerste avond van het congres (27mei) konden we een geapprecieerd concert bijwonen in de Veronese Kathedraal met de beide koren van Alberto Turco: *Nova Schola Gregoriana* en *In Dulci Jubilo*. In de namiddag van de tweede congresdag kregen we een rondleiding in Verona met bezoeken aan de Kathedraal en de bibliotheek, waar we oude handschriften konden inkijken 's Avonds kwamen de Italiaanse en Duitse secties van de AISGre samen in voorbereiding van de algemene vergadering daags nadien. De laatste dag (29mei) zongen en vierden we samen de eucharistieviering in de San Procolo, vlakbij de beroemde San Zeno-kerk. De algemene vergadering van de AISCGre vond 's avonds plaats.

Alhoewel ik geen specialist ben, vond ik het congres boeiend. Misschien nog interessanter waren de gesprekken met andere congressisten, waarbij het Gregoriaans als gemeenschappelijk onderlaag en basis diende. Afscheid werd genomen met de idee dat de meeste congressisten ook in Watou zullen aanwezig zijn.

Bart Guns

* AISCGre staat voor Associazione Internazionale Studi di Canto Gregoriano. De AISCGre kent drie afzonderlijke secties nl. de Duitse, de Italiaanse en de Japanse.

31 mei - 4 juni 2000

7° Festival van het Gregoriaans te Watou

In de vorige nieuwsbrief hebben we het Gregoriaans Festival 2000 al voorgesteld. Laten we het nu even hebben over het thema *Esthetiek en Spiritualiteit* en over de praktische info.

De leidraad van het Festival 2000 is ontleend aan de Brief aan de Hebreëen (13.8) *Jesus Christus: Heri, Hodie et in Saecula* of *Jesus Christus: Gisteren, Vandaag en tot in Eeuwigheid*. Dit thema heeft natuurlijk alles te maken met het spraakmakend jaar 2000, het jaar van het nieuwe millennium. De audities zijn dan ook opgebouwd rond een als het ware muzikale en spirituele benadering van Christus, Zoon van de Vader, Koning van het heelal, Alfa en Omega, begin en einde van alle tijden.

De getijdenofficies en de liturgische vieringen vormen de ruggraat van het Festival, want hier juist worden de esthetiek en de spiritualiteit van het Gregoriaans in hun eigenlijke functie beleefd. Het Gregoriaans is immers een gezongen gebed, waarbij de muziek de gewijde teksten op een wonderbare wijze illustreert.

De deelnemende koren

De geografische herkomst van de vijftwintig deelnemende schola's is merkwaardig: eenentwintig hiervan komen uit het buitenland gaande van Torino in Zuid-Europa en Trondheim in het hoge noorden tot Korea in het Verre Oosten. De meerderheid van de deelnemende schola's is bovendien voor de eerste maal aanwezig op dit internationaal rendez-vous in Watou. Kwalitatief behoren de koren tot de beste groepen die in de betrokken landen bij de studie van het Gregoriaans actief betrokken zijn. Ze doen dit hetzij vanuit een liturgische ervaring, hetzij vanuit een musicologische opdracht, hetzij vanuit een combinatie van beide. De deelnemende schola's vormen als het ware een gevarieerd palet op hoog muzikaal en spiritueel niveau van wat er leeft aan de nieuwe horizons van het Gregoriaans. Zo nemen jeugd- en jongerenkoren, schola's uit universiteiten en muziekhogescholen, heren- en damesschola's, een monnikenkoor, een schola van een priesterseminarie en professionele ensembles aan het Festival deel.

De deelnemende schola's zijn:

- A Cappella, Köln (Duitsland)
- Die Chorschola ehemaliger Regensburger Domspatzen (Duitsland)
- Vox Clamantis, Tallinn (Estland)
- Canticum Novum, Marcq-en-Baroeul (Frankrijk)
- Choeur Grégorien de Paris, voix de femmes (Frankrijk)
- Jubilate Girl's Schola, Boedapest (Hongarije)
- Cantate Girl's and Boy's Schola, Boedapest (Hongarije)
- De Schola van het priesterseminarie van Maynooth (Ierland)
- La Bottega Musicale, Torino (Italië)
- Pueri Cantores, Seoul (Korea)
- Gregoriaanse damesschola van Pusan (Korea)
- Gregoriaanse damesschola van Seoul (Korea)

- Schola Cantorum Riga (Letland)
- Schola Gregoriana Vilnensis (Litouwen)
- Schola Maastricht (Nederland)
- Schola Cantorum Amsterdam (Nederland)
- Hartkeriana (Nederland)
- Schola Sanctae Sunnivaе, Trondheim (Noorwegen)
- Salzburger Virgilschola (Oostenrijk)
- Schola Gregoriana Pragensis (Tsjechië)
- Schola Benedicta, Praag (Tsjechië)
- Abdijsgemeenschap van de Norbertijnen van Averbode (België)
- Laudate Dominum, Kortrijk (België)
- Exaudi Domine, Mortsel (België)
- Damesschola Cum Jubilo, Watou (België)

De Heren John O'Keeffe en R. Orroi (Poperinge) verzorgen de orgel improvisaties.

Programma

Woensdag, 31 mei 2000

20u30 Watou, kerk Sint-Jan ter Biezen

Metten van het feest van O.L. Heer Hemelvaart, gezongen door de Schola Cantorum Amsterdam.

Donderdag, 1 juni 2000

11u00 Steenvoorde

Plechtige Openingsmis van het Festival, opgeleusterd door de drie schola's uit Boedapest.

20u30 Wervik

Pré-ouverture, verzorgd door de damesschola's uit Pusan, Parijs, Seoul, Trondheim, Boedapest en Watou.

Vrijdag, 2 juni 2000 -

Watou

09u00 **Kooratelier**

15u00

Eerste auditie, verzorgd door de schola's uit Mortsel, Marcq-en-Baroeul, Maastricht, Pusan en door Hartkeriana.

17u30

Pontificale Openingsvespers, gezongen door de Praemonstratenzers van Averbode.

Officiant is Hgw. Ulrik Edward Geniets, Abt van Averbode.

18u30

Openingsreceptie.

Zaterdag, 3 juni 2000 - Watou

09u30

Laudes, gezongen door de schola's uit Praag en Tallinn.

10u30

Tweede auditie, verzorgd door de schola's uit Boedapest (Cantate), Riga, Kortrijk, Korea (Pueri Cantores) en Parijs.

15u00

Derde auditie, verzorgd door de schola's uit Maynooth, Salzburg, Vilnius, Regensburg, Torino en Praag (Schola Gregoriana Pragensis).

17u00 **Receptie.**

20u30 Poperinge - Sint-Bertinuskerk.

Ordo Virtutem, **middeleeuws liturgisch drama** van Hildegard van Bingen, uitgevoerd door "A Cappella Köln".

Nadien **Middeleeuwse Traditie in het Gregoriaans** volgens handschriften uit Trondheim door de Schola Sanctae Sunnivaе.

Zondag, 4 juni 2000 - Watou

10u30

Pontificale Hoogmis, opgeleusterd door de schola's uit Boeda-

pest, Regensburg en Torino.

15u00

Vierde auditie, verzorgd door de schola's uit Praag (Schola Benedicta), Seoul, Tallinn, Boedapest (Jubilate) en Trondheim.

17u30

Pontificale Vespers en Zegen met als officiant Mgr. Aloysius Jin S.J., Bisschop van Shanghai en met voorzang door de Pueri Cantores uit Korea en door de schola's uit Praag en Tallinn.

De vespers worden gezongen door alle deelnemende koren.

18u30 **Feestelijke slotreceptie**.

Informatie en inschrijvingen:

Voor alle informatie en reservatie kan U **dagelijks vanaf 17 uur** terecht bij:

Secretariaat GREGORIAANS FESTIVAL VAN WATOU v.z.w.

p.a. De Heer Wim ORBIE

Poperingseweg 204

B-8908 VLAMERTINGE

Tel. : 0478 29 23 80 – Fax : 057 20 01 73

E-mail : fest.greg@freebel.be

U kunt ook on line inschrijven op de website van het Gregoriaans Festival:

<http://gallery.uunet.be/Willy.Schuyesmans/gregoriaans/watou/>

Koorleven

Schola Gregoriana Cantabo

Op Palmzondag 1990 zong voor het eerst een groepje mannenstemmen van het Antwerps Kathedraalkoor de gregoriaanse hoogmis in de St.-Pauluskerk te Antwerpen. Waar het eerst ging om een groep met wisselende bezetting die de wekelijkse dienst waarnam in St.-Paulus, ontstond er geleidelijk aan een vaste kern. In 1994 was deze zozeer naar de St.-Pauluskerk toegroeid, dat het moment

(advertentie)

(advertentie)

Zoekertjes

- Gregoriaanse koren kunnen gratis hun uitvoeringen (liturgische vieringen en concerten) aankondigen op de **Gregoriaanse website**. Stuur uw aankondingen liefst per e-mail aan Willy.Schuyesmans@village.uunet.be of per *snailmail* aan Willy Schuyesmans, Broechemsesteenweg 290, B-2560 Nijlen.
- Stel je koor voor aan de cursisten en oud-cursisten van de Cursus Gregoriaans in Drongen. Stuur een beschrijving van je koor naar Nieuwsbrief Centrum Gregoriaans, p/a Myriam Van den Hauten, Mortselveldenlaan 8, B-2640 Mortsel.
- Heeft je koor een nieuwe cd uit? Maak dat dan bekend aan al wie belangstelling heeft voor gregoriaans. Stuur een recensie-exemplaar naar de Gregoriaanse website, p/a Willy Schuyesmans, Broechemsesteenweg 290, B-2560 Nijlen.

rijp leek om zich niet langer *Schola Gregoriana van het Antwerps Kathedraalkoor* te noemen, maar een onafhankelijk koor te worden onder de naam *Schola Gregoriana Cantabo* (naar de communiezing van de zevende zondag door het jaar).

Op dit ogenblik bestaat het koor uit een zevental zangers, van wie sommigen de cursus gregoriaans te Drongen gevolgd hebben, anderen deze momenteel volgen, en eenieder zich in elk geval volledig bewust is van de ritmische nuancering die de interpretatie van de neumen kan bijbrengen. Een echte dirigent of koorleider is er niet. Iedereen heeft zijn inbreng tijdens de wekelijkse repetitie op zaterdagvoormiddag. Elke zondag zingt de Schola de hoogmis in de St.-Pauluskerk (10u30), behalve op een achttal vaste zondagen per jaar, waarop een gastkoor de mis opluistert. Tijdens de in Antwerpen en (ruime) omgeving beroemde en zeer drukbezochte orkestmissen op de kerkelijke hoogdagen, waarbij iedere keer een grote koormis van Mozart, Haydn, Schubert en dergelijke wordt uitgevoerd met solisten en orkestbegeleiding, zingt de Schola steevast het gregoriaanse *proprium*.

Naast deze wekelijkse liturgische opdracht zijn er nog de vesperdiensten (om 18u op tweede Kerstdag, tweede Paasdag, Pinksterdag en Allerheiligen), en wordt er af en toe een begrafenisdienst verzorgd of deelgenomen aan concertuitvoeringen. Onlangs nog zong de Schola in Engeland een vesperdienst in Shoreham (Sussex) en in de kathedraal van Portsmouth.

Contactadressen

Jan Pandelaers, Ed. Van Steenbergelaan 17, 2100 Deurne. Tel.

03/321.36.06. E-mail: Jan.pandelaers@cs.antwerpen.be

Hugo Brangers, Albertstraat 10/7, 2018 Antwerpen. Tel.

0495/50.62.18. E-mail: Hugo.brangers@ping.be

Agenda

- **25/3** Laatste cursusdag Drongen. Om 16 uur misviering verzorgd door de cursisten, versterkt door de **Schola Gregoriana Cantabo**. Nadien receptie. Voor en na de viering is het antiquariaat open. Iedereen is welkom.
- **26/3** Hoogmis in de Sint-Pauluskerk te Antwerpen door de **Schola Gregoriana Cantabo**, versterkt door de cursisten van Drongen.
- **31 mei tot 9 april** (behalve 3 en 4 april) **Redentiner Osterspiel** in het Begijnhof van Leuven met medewerking van het **Gregoriaans Koor van Leuven** onder leiding van Hendrik Vanden Abele. Info: Chris Van de Wauw, tel. 016/22.97.51.

Cursus gregoriaans

De laatste praktijksessies van dit cursusjaar zijn op 18 maart in de voormiddag voor jaar 2 en jaar 3 en op 18 maart in de namiddag voor afgestudeerden. Er kan nog ter plaatse ingeschreven worden. (800 frank per sessie).

Voor inschrijvingen, betalingen en adreswijzigingen kan je terecht bij:

Lucienne Van Gastel, A. Vereeckestraat 1/12, B-2220 Heist-o/d-Berg. Tel. 015/24.13.63. E-mail: cursist.gregoriaans@pandora.be.

CONCERTVERENIGING

Redactieadres:

p/a Myriam Van den Hauten
Mortselveldenlaan 8
B-2640 Mortsel

Tel. 03/449.43.15

E-mail: nieuwsbrief.gregoriaans@advalvas.be